

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Conciliorum vel Pontificum decretis intercedendo, jurisdictioni regiæ cavebant Reges. Itaque eo ipso tempore quo his de rebus Decretales ferebantur, non admissæ à iudicibus secularibus, et si ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

T. 1. Libert. Eccl. Gall. c. VII. N. 21.

Vide Concilium Mantue habitum an. 1155. cap. 6. cum Neri Balaci.

Concil. Clarom. c. 2.

1197. 175.

privilegiis donavit. Ea mandato quodam comprehensa ad Philippum Regem per Nuntium transmisit: quibus personas Crucesignatorum & bona eorum, ex quo Crucem susceperunt, sub P. Petri & sua protectione suscipit, necnon sub Archiepiscoporum & aliorum Ecclesie Prelatorum defensione; statuens ut donec de eorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, integra remaneant, & quiete consistant. Quod si quisquam contra presumpserit, per Ecclesiarum Prelatos, appellatione remota, censura ecclesiastica compescatur. Addit creditores ab Episcopis cogendos ut iis militibus jusjurandum remittant, quod de usuris solvendis prefliterunt, & a seculari potestate Iudeos, a quorum commercio interim fideles abstineant. Quid in hoc negotio sibi agendum esset, Philippus Odonem Burgundie Ducem, Francie parem, consuluit. Ille graviter respondit, nihil in regno absque Regis & procerum consensu a Papa decerni posse quod jurisdictioni temporali preiudicium aliquod inferat, imò vero nihil omnino novi a quocumque in regno instituendum contra veterem consuetudinem. Hæc sunt verba Odonis: *Non videtur justum nobis vel rationabile, nec licitum Domino Pape vel alij, quod in regno vestro institutionem faciat, nisi de consilio vestro & vestrorum, quare vos vel alij vestri Barones & fideles servitium & justitias hominum suorum debitas perdant. Consulimus etiam vobis quod nullomodo patiamini quod aliquis in regno vestro aliquid novum instituat quod temporibus predecessorum vestrorum institutum non fuerit vel ordinatum vel usitatum.* Hæc ultima verba, ut supra monui, pertinent ad Constitutiones Pontificum quæ late erant a Bonifacio & ejus decessoribus, & anno sequenti MCCXCVII. in librum sextum Decretalium compactæ sunt.

II. Non aliena videbatur a disciplina usûque recepto superiorum temporum hæc Bonifacii constitutio. Etenim Urbanus II. in Concilio Claromontano, cum pacem & treugam statuisset canone primo, (de qua dictum capite superiori) eam canone sequenti ad eos qui Hierosolymitanum iter aggredierentur, extendit: *Item placuit omnia bona eorum qui Hierosolymas pergunt, semper & ubique esse salva, in pace & treuga, quousque redierint.* Quare prætextu hujus tuitionis ecclesiasticæ, si qua de rebus ad Crucesignatos pertinentibus moveretur quæstio, Episcoporum erat cognitio; qui censuris invadentes obstringebant, ut testatur Ivo; quamvis observet novam esse institutionem de tuitione ecclesiastica impendenda rebus militum Hierosolymam proficiscientium. Hanc tuitionem confirmavit, adjecta quoque peccatorum remis-

sione, Lateranense Concilium sub Callisto II. anno MCCXXII. cap. XI. *Eis qui Hierosolymam proficiscuntur, & ad Christianam gentem defendendam, & tyrannidem infidelium debellandam efficaciter auxilium præbuerint, suorum peccatorum remissionem concedimus, & domos & familias atque omnia bona eorum in B. Petri & Romana Ecclesia protectione, sicut a Domino nostro Papa Urbano statutum fuit, suscipimus. Quicumque ergo ea distrabere, vel auferre, quandiu in via illa morantur, presumpserint, excommunicationis ultione plectantur.* Idem postea constitutum fuit a Gregorio VIII. Pontifice apud Neubrigentem, *scilicet ut bona eorum qui crucem acceperint, cum suis familiaribus, sub sanctæ Romanæ Ecclesie necnon Archiepiscoporum & Episcoporum atque aliorum Prelatorum Ecclesie protectione consistant.* Quas constitutiones is effectus secutus est, ut plurimi se hujus protectionis gravissimo labori accingerent, quò se à creditorum vexatione liberarent, teste Vvillelmo Tyrio. Hujus tuitionis & præsidij ecclesiastici auxilium imploravit Henricus III. Anglorum Rex, cum a Gastonis VIII. Domini Benearenfis copiis in Vasconia premeretur. Cum enim validissimam classem pararet, ex Anglia Burdegalam appulsurus, cruce assumpta transmarinum bellum in subsidium terræ sanctæ simulans, literas ab Innocentio IV. impetravit anno M CCLIII. quò in tuitionem Ecclesie Romanæ suscipere, & ejus hostes excommunicatione & interdicto percellerentur a delegatis iudicibus.

III. In Gallia locum habuit prima illa pacis istius promulgatio, in gratiam Crucesignatorum; quæ pacis & treugæ Domini de Principum consensu Episcopis commissa extensio quadam erat & propagatio potius quam nova omnino institutio. Itaque labentibus annis hanc ad se curam Reges nostri revocarunt, ideòque Philippus Augustus cum de subsidio Acrensis urbis cogitaret, militum ad bellum transmarinum profectorum facultates tuitione regia munivit, & biennij inducias debitoribus indulfit, edicto solenni quod in publico regni conventu ex Episcoporum & procerum sententia constituit, quemadmodum scripsit Rigordus auctor illius seculi. Quare cum Bonifacius VIII. jus antiquum reperere vellet, quod actu contrario a Gallis nostris jam à centum annis interruptum erat, de procerum consensu mandatum illud Bonifacii non est admittum, juxta sententiam Odonis Burgundie Ducis.

IV. Hoc consilio semper usi fuerunt Reges Francorum, ut Conciliorum vel Pontificum decretis intercederent executionem impediendo,

Edrom of 1171
in. d. d. d. d. d.
x. x. i. d. d. d.

Caill. N. 1197.
c. 1197. c. 1197.
c. 1197. c. 1197.
c. 1197. c. 1197.

Tyrol. c. 1197.

Innoc. III. c. 1197.
Ben. c. 1197.

impediendo, ne jurisdictio regia violaretur. Quod non tantum ab avis nostris tentatum est, ut quidam suspicantur, sed ut plurimum eo ipso tempore quo Decretales illae de rebus temporalibus, aut de personis laicorum, incompetentes ferebantur, ut colligi potest ex ultimis verbis epistolae Odonis, §. 1. relatis. Quod praeterea confirmari potest testimonio viri omni exceptione majoris. Is est Guillelmus Durandus Episcopus Mimatensis: qui jurisdictionis ecclesiasticae studiosissimus, constitutiones omnes ecclesiasticas de rebus secularibus latas observavit, quae sua aetate, id est, anno MCCCIX. à Regibus & iudicibus secularibus negligebantur. Quae in re magnam injuriam Ecclesiae fieri eaque ratione jurisdictionem ecclesiasticam turbari existimat: sed refert magistratus regios excepisse, actus iudicum ecclesiasticorum, qui se his rebus immiscerent, esse abusum. Querelam suam his verbis depromit: *Quasi per quandam alluvionem frustatim Domini temporales ad se omnia trahunt. Et sicut frustatim lupus agnum comedit, ita per ipsos jurisdictione ecclesiastica frustatim quodammodo devoratur, quidquid ad ecclesiasticam jurisdictionem, potissime quoad temporalia pertinet, sibi auferri putantes.*

V. Deinde plures species enumerat in quibus, Decretis Pontificum neglectis, iudices seculares jurisdictionem suam exercebant; quae omnia ipsius verbis, demptis superfluis, explicabo; praesertim cum ex eo testimonio constare possit, jurisdictionis secularis quasi possessione, regia jura adversus novas constitutiones studio magistratuum jam tum conservata fuisse. Recenset ergo iudicum secularium invasiones, & canones violatos adnotat hoc ordine. I. Causas, inquit, servorum & rusticorum ad Ecclesias pertinentium iudices seculares ad se trahunt contra canones. II. causas poenitentium. III. causas libertorum, pupillorum, & viduarum: quae in possessorio, inquit, ad Ecclesiam pertinent, & quoad tuitionem, & in defectum dominorum temporalium. IV. causas peregrinorum, mercatorum, agricultorum, & in mari navigantium, v. cum agitur de feudis Ecclesiae. VI. Impediunt ne in Romana curia Clerici vel laici contra laicos impetrent, rescripta scilicet ad iudicium instituendum. Hocque impedimentum esse frequens ait, cum laici conveniuntur in crimine sacrilegij, vel usurarum, haeresis, excommunicationis, perjurij, adulterij, fornicationis, in causa natiuitatis, juris patronatus, decimarum, vel rapinarum. VII. Impediunt quando Ecclesia vult cogere aliquem ad satisfaciendum de peccato in quo est. VIII. Ne

adeatur Ecclesia propter eorum negligentiam, aut vacante regno, ne cognoscat de feudo. IX. Ne vidua spoliata, ad restitutionem agens, trahat spoliatorem coram Ecclesia. X. Item impediunt, si quid ambiguum inter iudices seculares oriatur, ne ad iudices ecclesiasticos recurratur. XI. Ne Episcopi de personis, realibus, & criminalibus actionibus cognoscant, etiam ubi antiqua consuetudine est inductum. Et ex isto casu quasi deperit tota ecclesiastica jurisdictione. XII. Ne de infractoribus pacis & treugarum cognoscant. XIII. Item impediunt jurisdictionem ecclesiasticam in his quae ratione connexitatis pertinent ad Ecclesiam, scilicet in dote, & in pena posita in matrimonio. XIV. Iudice ordinario recusato, non patiuntur adiri Episcopum. XV. De alienationibus fundi dotalis, & renuntiationibus filiarum cum iurejurando factis cognoscunt, & exceptionem rei iudicatae coram iudice ecclesiastico non admittunt. Nec proficis quod in dictis tribus casibus Dominus Bonifacius eos per Ordinarios decreverit compescendos. XVI. Ab Episcopis temporalia obtinentibus non permittunt ad Archiepiscopos appellari, secundum Concilium Lugdunense. Plurima alia capita exsequitur Durandus, quae Clericos aut bona ecclesiastica respiciunt, de quibus opportunius alibi dicetur.

VI. Si quis opponat, seculo decimotertio ineunte ecclesiasticam jurisdictionem de rebus secularibus iudicium in Gallia tulisse, cum Albigenes proscripti sunt ab Innocentio III. & Concilij Lateranensis decreto ampla Comitum Tolosani patrimonium Simonis Comiti Montisfortis adjudicata, responderi potest haeresim Albigenis damnatam primum ab Alexandro tertio, deinde haereticos, quia in Sacerdotes ipsos grassabantur, & provinciam Narbonensem depredationibus vastabant, proscriptos, non solum ab Innocentio tertio, qui propositis poenitentiarum remissionibus & indulgentiis ex tota fere Europa milites crucesignatos excibat, sed etiam à Rege Francorum, ut observat Guillelmus Brito auctor illius seculi. Pulso armis Simonis Raymundo Comite Tolosano, lis ad Concilium Lateranense de Comitatu Tolosano delata est, quia de accusatione Raymundi agebatur, qui se immunem ab haeresi contendebat. Quaestio ergo ecclesiastica à Rege permessa est Concilio: ubi cum Raymundus causa cecidisset, per necessariam consequentiam provincia à Simone armis devicta auspiciis Regis, sub illa conditione si Comes Tolosanus haeresi infectus esset, optimo jure Simonis querebatur, eveniente conditione de qua iudicio Romani Concilij constabat. Hac sola ra-

K k

Guillelmus Brito
lib. 8. Philippidos
Rex & Papa
simul.

Durandus de
Causis gene-
ralibus ecclesi-
asticis. lib. 70.